1

Topologiczna optymalizacja z użyciem równań sprzeżonych

Na dzisiejszych zajęciach dobierzemy wektor grubości elementów $\theta=$ thick, tak by ugięcie belki było jak najmniejsze. Jedynym elementem który zależy od θ jest macierz sztywności:

$$S(\theta)x = F$$

A dokładniej: macierz sztywności jest sumą macierzy elementów przemnożonych przez elementy θ . Dla późniejszej poprawy zbieżności dołożymy potęgę $\gamma=3$ do tej zależności:

$$S(\theta) = \sum_{i} \theta_{k}^{\gamma} K^{k}$$

Będziemy chcieli zoptymalizować przesunięcie węzła w którym przyłożyliśmy siłę. Stwórzmy wektor g, który ma -1 w miejscu tego przemieszczenia, a resztę wartości ma zerową. Teraz nasza funkcja celu to $J=-\langle x,g\rangle$. Potraktujmy nasze równanie statyki jako więz i rozpiszmy funkcje celu powiększoną o mnożniki Lagrange:

$$-\sum_{i} x_{i}g_{i} + \sum_{j} \lambda_{j} \left(\sum_{i} S_{ji}(\theta)x_{i} - F_{j}\right)$$

Optymalne rozwiązanie powinno zerować pochodne po x, λ i θ :

$$\begin{cases}
-g_i + \sum_j \lambda_j S_{ji}(\theta) &= 0 \\
\sum_i S_{ji}(\theta) x_i - F_j &= 0 \\
\sum_{ij} \lambda_j \frac{\partial}{\partial \theta_k} S_{ji}(\theta) x_i &= 0
\end{cases}$$

Drugie równanie to nasze równanie statyki. Pierwsze równanie to równanie sprzężone (adjoint):

$$S^T(\theta)\lambda = g$$

Trzecie równanie to równanie ma gradient funkcji celu względem parametrów:

$$\frac{d}{d\theta_k}J = \sum_{ij} \lambda_j \frac{\partial}{\partial \theta_k} S_{ji}(\theta) x_i = \gamma \theta_k^{\gamma - 1} \sum_{ij} K_{ji}^k(\theta) \lambda_j x_i$$

Zadanie

Wprowadź w funkcji mnożącej przez macierz sztywności SMult parametr $\gamma=3$ (gamma) podnosząc thick do potęgi gamma. Zdefiniuj zmienną 'frac' = 0.5 i ustaw początkowe θ (thick) na równe frac.

Zadanie

Zdefiniuj wektor g i rozwiąż równanie sprzężone (zauważ że S jest symetryczna).

Zadanie

Zdefiniuj funkcję calc_grad(int n, double * x, double * lambda, double * grad). Skopiuj do niej zawartość funkcji mnożącej SMult i zmień:

$$r[\diamondsuit] += x[\spadesuit]*pow(thick[\clubsuit],gamma)*\heartsuit;$$

na:

 $grad[\] += gamma*pow(thick[\], gamma-1)*lambda[\] *x[\] *\heartsuit;$

Wyświetl tak policzony gradient. Pamiętaj, że gradient ma taką samą długość jak thick, czyli mx*my. Pamiętaj także by wyzerować grad i wyciąć część murującą stopnie swobody.

Optymalizacja

Gradient wskazuje nam w jakim kierunku powinniśmy przesuwać nasze wartości parametrów by uzyskać lepszy wynik. Pierwszym nasuwającym się schematem postępowania byłoby:

Zadanie

Dodaj gradient do parametrów thick[i] += grad[i];. Iteruj taką procedurę, oglądając wyniki.

Tak ustawiony problem optymalizacyjny jest nieograniczony. Chcemy jednak uzyskać najmniejsze ugięcie przy ustalonej "masie" belki. Tzn: chcemy zachować

sumę parametrów θ : $\sum_i$ thick[i] = frac*mx*my. Możemy łatwo nałożyć ten więz na grad:

Zadanie

Odejmij od wektora grad jego sumę.

W kolejnych iteracjach grad ma różną skalę. Na początku jest duży, a później mały. Typową techniką w takich wypadkach jest normalizacja:

Zadanie

Zdefiniuj zmienną move = 0.05. Podziel grad przez jego największy element i pomnóż przez move*5.

Na nasz projekt musimy jednak narzucić bardziej istotne warunki. Po pierwsze nigdzie grubość nie może przekroczyć 1, i musi być powyżej 0. Ponadto zazwyczaj chcemy, by zmiana w pojedynczej iteracji nie przekroczyła move. Te warunki dość trudno pogodzić z warunkiem stałej sumy elementów.

Zadanie

Wynik dodania gradientu do parametrów wstaw do nowego wektora nt[i] = thick[i] + grad[i];. Dla danego parametru scale oblicz thick[i] = scale * nt[i];. Na tak obliczone thick narzuć powyżej opisane 4 warunki, obcinając za duże, bądź za małe wartości.

Zadanie

Zsumuj wartości thick po poprzedniej procedurze. Dobierz scale metodą bisekcji tak by $\sum_i \text{thick}[i] = \text{frac*mx*my}$.

Zadanie

Przetestuj program dla różnych obciążeń, ustawień parametru move i ustawień maksymalnej liczby iteracji w metodze gradientów sprzężonych.